

prima instanță: A. Andronic
instanța de apel: A. Panov, M. Moraru, A. Minciuna

dosarul nr. 2r-54/16

DECIZIE

03 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele, judecătorul	Ala Cobăneanu
Judecătorii	Ion Druță, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Omelcenco Anna, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Omelcenco Alexei împotriva lui Omelcenco Anna cu privire la rezoluțiunea contractelor de donație și la cererea de chemare în judecată a lui Omelcenco Alexei împotriva lui Omelcenco Anna, Papucci Iulia cu privire la declararea nulității contractelor de donație, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, prin care au fost admise parțial cererile apelanților Omelcenco Anna și Omelcenco Alexei privind scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Omelcenco Anna și Omelcenco Alexei

c o n s t a t ă

La 06 iunie 2013 Omelcenco Alexei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Omelcenco Anna cu privire la rezoluțiunea contractelor de donație.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 12 iunie 2004 a înregistrat căsătoria cu Omelcenco Anna. Susține că relațiile conjugale între aceștia erau bune, pînă cînd starea de sănătate a reclamantului s-a agravat. Din cauza temerii că boala poate fi letală, pîrîta i-a sugerat să-i fie donate de către Omelcenco Alexei toate imobilele ce-i aparțineau, pentru a evita pe viitor inițierea cărorva litigii de partajare a averii cu copiii reclamantului și garantîndu-i în final că împreună cu fiica sa, Papucci Iulia, va avea grijă de el. Astfel, de-a lungul anilor 2005-2007 Omelcenco Alexei i-a donat soției mai multe imobile și anume: 1/3 cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,058 ha cu nr. cadastral 0100513153, casa de locuit individuală cu suprafața de 172,2 mp cu nr. cadastral 010051315301, construcție accesorie cu suprafața de 20,7 mp cu nr. cadastral 010051315302 din str. V. Pogor 6 mun. Chișinău; încăpere locativă cu suprafața de 25,8 mp cu nr. cadastral 010020414602014 din str. A. Mateevici 32 ap. 14; garaj cu suprafața de 26,7 mp cu nr. cadastral 010020414603 din str. A. Mateevici 32; ½ cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,0738 ha cu nr. cadastral 3157110003 și construcție nefinisată cu nr. cadastral 315711000301 din str.

Renașterii 3 s. Ciorescu com. Ciorescu; încăpere locativă cu suprafața de 24,3 mp cu nr. cadastral 010020414602011 din str. A. Mateevici 32 ap. 11; lot pomicol cu suprafața de 0,0604 ha cu nr. cadastral 3136109121 din extravilanul com. Hrușova r-l Criuleni. Or, asupra imobilelor în cauză au fost încheiate contractele de donație nr. 3967 din 02 iulie 2005, nr. 4125 din 29 iulie 2006, nr. 4127 din 29 iulie 2006, nr. 4839 din 23 septembrie 2006, nr. 5647 din 02 decembrie 2006, nr. 2103 din 15 martie 2007.

Ulterior însă, în anul 2007 Omelcenco Anna a testat fiicei sale Papucci Iulia întreg patrimoniul ei, inclusiv bunurile ce i-au fost donate de către Omelcenco Alexei.

În anul 2008 reclamantul a atins limita vârstei de pensionare, a fost supus mai multor intervenții chirurgicale la coloana vertebrală și operații urologice, iar pârîta nu-și onora obligația de susținere și îngrijire a lui. Din contra, aceasta a sustras mai multe surse bănești de pe conturile bancare ale reclamantului, iar în luna decembrie 2012, ca rezultat al unui conflict între părți, Omelcenco Anna a plecat să locuiască în apartamentul nr. 2 din str. O. Goga 13 mun. Chișinău și ap. 14 din str. Mateevici 32 mun. Chișinău, refuzînd de a mai duce gospodărie în comun cu Omelcenco Alexei.

La moment reclamantul se întreține de unul singur din pensia de 2500 lei, mărimea căreia este insuficientă pentru achitarea serviciilor comunale, hrană, tratamente medicale etc., domiciliază în imobilul din str. V. Pogor 6 mun. Chișinău și zilnic este supus riscului de a fi evacuat de către pârîta.

A mai menționat că, pe parcursul anilor 2007-2010 a împrumutat de la fiul său - Omelcenco Alexei Alexei, care se afla în Franța, suma de 22000 Euro, pe care nu a restituit-o pînă în prezent, iar pentru pîrîta a cheltuit 35000 Euro.

Deoarece Omelcenco Anna refuză de a-l întreține și îngriji pe Omelcenco Alexei, ba mai mult îl amenință că-l va lipsi de toate imobilele, cere reclamantul rezoluțiunea contractelor de donație nr. 3967 din 02 iulie 2005, nr. 4125 din 29 iulie 2006, nr. 4127 din 29 iulie 2006, nr. 4839 din 23 septembrie 2006, nr. 5647 din 02 decembrie 2006, nr. 2103 din 15 martie 2007, cu restituirea bunurilor și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 12 decembrie 2013 Omelcenco Alexei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Omelcenco Anna, Papucci Iulia, intervenient notarul public Cobăneanu Angela cu privire la declararea nulității contractelor de donație.

În motivarea acțiunii a indicat că, deși Omelcenco Anna cunoștea de existența litigiului privind rezoluțiunea contractelor de donație și contrar măsurilor de asigurare aplicate asupra imobilelor din litigiu, aceasta a donat o parte din bunuri fiicei sale la data de 26 iunie 2013, 27 iunie 2013 și 03 iulie 2013. Neavînd în posesie contractele de donație, la 24 august 2012 și 04 ianuarie 2013 pârîta a publicat în Monitorul Oficial anunț despre pierderea contractelor de donație, deși aceasta cunoștea cu certitudine despre aflarea contractelor în original în posesia reclamantului.

La 24 aprilie 2013 pârîta a obținut duplicatul contractelor de donație și o parte din bunurile transmise ei de către Omelcenco Alexei i-a transmis fiicei Papucci Iulia.

Reclamantul invocă nulitatea contractelor de donație nr. 1799 din 26 iunie 2013, nr. 1802 din 26 iunie 2013, nr. 1818 din 27 iunie 2013 și nr. 3439 din 03 iulie 2013 conform art. 232 Cod civil, în cazul în care obiectul contractelor date se aflau sub interdicție judecătorească la momentul înstrăinării lor.

Cere reclamantul declararea nulității contractelor de donație nr. 1799 din 26 iunie 2013, nr. 1802 din 26 iunie 2013, nr. 1818 din 27 iunie 2013, nr. 3439 din 03 iulie 2013.

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 29 mai 2014, acțiunile au fost conexe într-o singură procedură.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 30 iunie 2015, a fost admisă parțial acțiunea lui Omelcenco Alexei cu privire la rezoluțiunea contractelor de donație, fiind dispusă rezoluțiunea contractului de donație nr. 3967 din 02 iulie 2005 și contractul de donație nr. 4839 din 23 septembrie 2006; cu restituirea în proprietatea lui Omelcenco Alexei a 1/3 cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,058 ha cu nr. cadastral 0100513153, casa de locuit individuală cu suprafața de 172,2 mp cu nr. cadastral 010051301, construcție accesorie cu suprafața de 20,7 mp cu nr. cadastral 010051315302 din str. V. Pogor 6 mun. Chișinău; ½ din teren cu suprafața de 0,0738 ha cu nr. cadastral 3157110003 și construcție nefinalizată cu nr. cadastral 315711000301 din str. Renașterii 3 s. Ciorescu; a fost încasat de la Omelcenco Anna în beneficiul lui Omelcenco Alexei cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în sumă de 1000 lei și cu titlu de cheltuieli de asistență juridică de 2000 lei, iar în beneficiul statului taxa de stat de 22500 lei; în rest acțiunea cu privire la rezoluțiunea contractelor de donație a fost respinsă. A fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Omelcenco Alexei împotriva lui Omelcenco Anna, Papucci Iulia cu privire la declararea nulității contractelor de donație. A fost încasat de la Omelcenco Alexei în beneficiul lui Omelcenco Anna cheltuielile de asistență juridică de 3000 lei, iar în beneficiul lui Papucci Iulia – 5000 lei.

La 10 iulie 2015 Omelcenco Anna a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd totodată și scutirea de la plata taxei de stat în legătură cu starea materială grea.

La 14 iulie 2015 Omelcenco Alexei a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd totodată și scutirea de la plata taxei de stat în legătură cu faptul că este pensionar și invalid de gradul II.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 09 septembrie 2015, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate, fiind acordat apelanților termen pînă la ședința din 21 octombrie 2015 pentru înlăturarea neajunsurilor și depunerea unor cereri de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept, precum și prezentarea dovezii achitării taxei de stat.

La 14 septembrie 2015 Omelcenco Anna a depus cerere de apel motivată împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd și scutirea integrală de la plata taxei de stat, iar la 17 noiembrie 2015 și Omelcenco Alexei a depus cerere de apel motivată împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd și scutirea parțială de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, au fost admise parțial cererile apelanților Omelcenco Anna și Omelcenco Alexei privind scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de aceștia, fiind acordat apelanților termen pînă la ședința din 20 ianuarie 2016 pentru înlăturarea neajunsurilor și prezentarea dovezii achitării taxei de stat de către Omelcenco Anna a sumei de 6000 lei, iar de Omelcenco Alexei – 2000 lei. Totodată,

a fost explicat apelanților că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererile de apel vor fi restituite.

La data de 26 noiembrie 2015 Omelcenco Alexei a anexat dovada achitării taxei de stat în sumă de 2000 lei.

La 08 decembrie 2015 Omelcenco Anna a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, prin care a cerut admiterea recursului, casarea încheierii judecătorești și emiterea unei noi hotărâri sub formă de încheiere de scutire integrală de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a indicat că, jurisprudența CEDO garantează dreptul de acces nestingherit la toate etapele procesului, astfel încât taxele impuse să nu fie de natură să blocheze accesul la justiție. Or, având în vedere că aceasta are un salariu lunar de 1900 lei, este în imposibilitate de a achita o taxă în mărime de 6000 lei. De careva alte surse materiale aceasta nu dispune, iar imobilele ce se află în proprietatea ei, nu pot fi realizate în vreun mod.

În conformitate cu art. 426 al. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel din 25 noiembrie 2015 din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum s-a stabilit, la 10 iulie 2015 Omelcenco Anna, iar la 14 iulie 2015 și Omelcenco Alexei au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând totodată scutirea totală/parțială de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, au fost admise parțial cererile apelanților Omelcenco Anna și Omelcenco Alexei privind scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de aceștia, fiind acordat apelanților termen pînă la ședința din 20 ianuarie 2016 pentru înlăturarea neajunsurilor și prezentarea dovezii achitării taxei de stat de către Omelcenco Anna a sumei de 6000 lei, iar de Omelcenco Alexei – 2000 lei. Totodată, a fost explicat apelanților că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererile de apel vor fi restituite.

În conformitate cu art. 368 al. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Omelcenco Anna contestă legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, invocînd starea materială precară.

În conformitate cu art. 85 al. (4) CPC, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art. 3 pct. 1 lit. j) al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărîrilor instanțelor judecătorești se achită 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plîngerii).

Conform art. 4 al.(1) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amîne achitarea taxei de stat.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cazul Kreuz contra Poloniei, nr. 28249/95, cazul Golder și Z contra Marii Britanii, cazul Malahov contra Moldovei, nr. 32268/02), dreptul la un tribunal nu este absolut. Aceasta prin natura sa poate fi supus limitărilor, deoarece dreptul de acces la justiție, prin sine, cere reglementare din partea statului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că în unele cazuri pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (cazul Malahov contra Moldovei, § 27).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în hotărîrea Kreuz contra Poloniei (§ 60) că exigența de plată a taxei de stat aferentă cererilor cu care sunt sesizate jurisdicțiile civile, nu poate fi considerată în sine drept o restricție adusă dreptului de acces la tribunal.

Or, l-a înaintarea cererii de apel, Omelcenco Alexei a solicitat scutirea parțială de la plata taxei de stat, pe motiv că este invalid de gradul II și pensionar. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, a fost admisă cererea apelantului și impus acesta de a achita taxa de stat în mărime de 2000 lei. Prin aceeași încheiere contestată, Curtea de Apel Chișinău a admis în parte cererea lui Omelcenco Anna de scutire de la plata taxei de stat, reducînd mărimea acesteia de la 17662 lei și pînă la 6000 lei.

Reieșind din premisele principiului egalității armelor, rezultă că apelanta Omelcenco Anna, la rîndul său, la depunerea apelului împotriva hotărîrii primei instanțe, urmează să suporte cheltuielile de judecată, inclusiv plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel. Or, în conformitate cu art. 26 al. (4) CPC, egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încît nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Deci, în opinia instanței de recurs, scutirea lui Omelcenco Anna de la plata taxei de stat, cu reducerea mărimei acesteia de la 17662 lei și pînă la 6000 lei, este una esențială și în coraport cu principiului egalității armelor.

În astfel de circumstanțe, rezultă legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către Omelcenco Anna.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Omelcenco Alexei împotriva lui Omelcenco Anna cu privire la rezoluțiunea contractelor de donație și la cererea de chemare în judecată a lui Omelcenco Alexei împotriva lui Omelcenco Anna, Papucci Iulia cu privire la declararea nulității contractelor de donație.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Ion Druță

Galina Stratulat